

Mestna občina
Ljubljana

Mestni svet

Svetniški klub Levica

Krekov trg 10, 1000 Ljubljana

t: 01 306 45 14

levica@ljubljana.si, www.ljubljana.si

Številka: 90000-4/2026-6

Datum: 15. 6. 2026

k 2. točki

Mestni svet

Mestne občine Ljubljana

Mestni trg 1

1000 Ljubljana

Zadeva: Referendumi v Mestni občini Ljubljana

V skladu z 98. členom Poslovnika Mestnega sveta MOL naslavljam na župana MOL ustno svetniško vprašanje na temo referendumov v Mestni občini Ljubljana.

Ljubljanski župan Zoran Janković je 31. marca 2026 napovedal posvetovalni referendum glede gradnje sežigalnice, ki naj bi ga razpisal mestni svet. V odgovoru na vprašanje svetniškega kluba Levica glede termina referenduma z dne 25. maja 2026 pa je zapisano, da je možnost posvetovalnega referenduma *»ena izmed možnosti posvetovanja z javnostjo, v kolikor bi MOL presodila, da je to kljub uporabi vseh ostalih kanalov informiranja še potrebno«*. 27.4.maja 2026 je bila v Kinu Šiška izvedena tudi predstavitev mnenj, čna katero širša javnost ni bila povabljena, o sami vsebini pa najbolje priča citat novinarka Monike Weiss: *»To, kar je bilo danes uprizorjeno v Kinu Šiška o sežigalnici, je farsa. Orkestrirana žalostna predstava, v kateri se je poniževalo strokovnjake izven kimave črede.«*

V Levici še vedno menimo, da je izvedba referenduma o gradnji sežigalnice v Ljubljani nujna. Zato nas zanima, kdaj bo posvetovalni referendum, ki ga je javno napovedal župan, izveden. Predlagamo, da se izvede 12. julija 2026, istočasno oziroma vzporedno z že razpisanim referendumom o Odloku o spremembah in dopolnitvah Odloka o urejanju prometa.

Tudi v zvezi z referendumom o odloku o urejanju prometa se nam postavljajo določena vprašanja. Ministrstvo za javno upravo je glede umika Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o urejanju prometa v Mestni občini Ljubljana, ki je bil izglasovan na seji mestnega sveta 1. junija 2026, zapisalo naslednje: *»Zakon o lokalni samoupravi nima določb, ki bi občinskemu svetu omogočale umik že sprejetega odloka, ne glede na to, ali je za odlok dana pobuda za razpis referenduma ali ne. Postopek sprejema odloka namreč do objave v uradnem glasilu občine ni končan. Zakon, ki ureja referendum in ljudsko iniciativo, omogoča umik pobude ali zahteve le predlagatelju referenduma.*

Od trenutka, ko je podana pobuda za razpis referenduma, odlok ni več v rokah občinskega sveta, ampak volivcev. V podkrepitev temu stališču je treba spomniti na odločitev Ustavnega sodišča Republike Slovenije iz leta 2021 (Odločba št. U-I-2/21-28), ko je v obrazložitvi poudarilo, da iz določb Zakona o lokalni samoupravi nedvoumno izhaja, da lahko poleg občinskega sveta normativno funkcijo občine izvršujejo tudi občani ter da je referendumski postopek del postopka sprejemanja splošnega akta občine v širšem smislu. Pri naknadnem referendumu volivci namreč odločajo o splošnem aktu, ki ga je sprejel občinski svet, za njegovo uveljavitev pa so potrebni še razglasitev, objava in potek vakacijskega roka.«

Pravna mreža za varstvo demokracije pa v svojem podrobnem odzivu na vprašanje zakonitosti umika odloka med drugim ugotavlja: *»V splošnem velja, da lahko med trajanjem postopka, tisti, ki sprejema določen pravni akt, predlog tudi zavrne, predlagatelj pa ga lahko umakne. Ko pa je pravni akt sprejet, že povzroči določene pravne učinke, zaradi česar so posegi vanj omejeni. Takšni pravni učinki nastopijo*

napram volivcem, ki vložijo pobudo za referendum in na tej podlagi uspešno zberejo zadostno število podpisov. Po sprejemu splošnega pravnega akta so takšni posegi možni zgolj v omejeni meri, saj se varujejo širši interesi posameznic in posameznikov, na katere učinkuje takšen pravni akt. Zakon o lokalni samoupravi in Statut MOL na primer določata takšno izjemo v primeru neustavnosti ali nezakonitosti splošnega akta, ko župan lahko zadrži njegovo objavo in predlaga občinskemu svetu, da o njem ponovno odloči na prvi naslednji seji, pri čemer mora navesti razloge za zadržanje. To je določeno v prvem odstavku 53. člena Statuta, ki ponavlja peti odstavek 33. člena ZLS. Skladno z navedenim členom Statuta, **mora župan, če meni, da je kakšen splošni pravni akt ali njegov del neustaven ali nezakonit in uveljavi svojo pravico do zadržanja objave, o tem pisno obvestiti mestni svet najkasneje v 8 dneh od njegovega sprejema, navesti razloge za zadržanje in predlagati mestnemu svetu, da o njem ponovno odloči na prvi naslednji seji.**

...

Iz navedenega člena Statuta izhaja, da gre za izjemo od splošnega postopanja občinskih organov v primeru neustavnosti in nezakonitosti odloka mestnega sveta. Iz tega tudi izhaja, da **v drugih primerih župan ali mestni svet ne moreta prosto posegati v že sprejeti odlok.** Šele po njegovem sprejemu in začetku veljavnosti, ki nastopi po objavi odloka v Uradnem listu Republike Slovenije, pa je mogoče začeti nov postopek za spremembo Odloka ali njegov »umik«. Ampak v tem primeru se postopek začne od začetka.

...

Omejitev prostega razpolaganja z odloki so še toliko pomembnejše v primeru, ko se vodi postopek s pobudo volivcem za vložitev zahteve za razpis referenduma. V tem delu postopek varuje interese občanov pri izvajanju njihove pravice do odločanja v javnih zadevah iz 44. člena Ustave Republike Slovenije. Postopek v zvezi z razpisom referenduma ureja 68. - 77. člen Statuta. Za ravnanje občinskih organov v primeru razpisa referenduma sta ključna predvsem 69. in 70. člen Statuta. Skladno s tretjim odstavkom 69. člena Statuta **mora župan, če je vložen predlog za razpis referenduma ali je dana pobuda volivcem za vložitev zahteve za razpis referenduma, zadržati objavo splošnega akta do odločitve o predlogu ali pobudi oziroma do odločitve na referendumu.**

...

Šele po izvedbi referenduma, se bodisi izvede objava odloka bodisi se ta ne objavi, če je odlok na referendumu zavržen. 69 in 70. člen Statuta v tem delu ponavljata določbo 46. člena ZLS, ki določa enako. Glede na to, da je objava zadržana do odločitve na referendumu, postopanje župana in mestnega sveta (niti na podlagi 53. člena Statuta) v obliki sprejema sklepa glede umika odloka ni ustrezna. Takšno ravnanje bi bilo v primeru neustavnosti in nezakonitosti odloka mogoče pred vložitvijo pobude volivcem za referendum. V primeru zadržanja zaradi razpisa referenduma pa takšno ravnanje nasprotuje določbam 69. in 70. člena Statuta in 46. členu ZLS.

Upoštevaloč navedeno ocenjujemo, da sporni odlok ni bil umaknjen in še vedno velja kot sprejet ter se zoper njega lahko izvede referendum. Nasprotno stališče bi spodbujalo samovoljo in pravno nevezanost javnih organov ter grob poseg v pravico do sodelovanja pri upravljanju javnih zadev iz 44. člena URS, del katere je tudi uveljavljanje politične odgovornosti nosilcev oblasti. Za takšen poseg v uresničevanje ustavno varovane pravice do sodelovanja pri upravljanju javnih zadev iz 44. člena URS pa niti v zakonodaji niti v občinskih aktih ne obstaja pravna podlaga, zaradi česar je tak pravni akt v nasprotju z načelom zakonitosti. Ne glede na povedano, pa glede na njegovo načelno naravo kot splošni pravni akt, Sklep še naprej velja, dokler njegove nezakonitosti ne ugotovi pristojno sodišče.»

Zanima nas, ali sta župan in mestna uprava seznanjena s stališči Ministrstva za javno upravo in Preвне mreže za varstvo demokracije, ki jasno sporočata, da umik odloka ni bil opravljen v skladu z zakonodajo oziroma veljavnimi predpisi. Kako bo župan popravil nelegalno stanje?

V junijski številki Glasila Ljubljana se je pojavil prispevek z naslovom Lokalni referendum o odloku, ki ne obstaja. Kateri ugledni pravniki so posredovali mnenja, da referendum ni potreben, in kje so ta mnenja objavljena? Ali menite, da pri objavi takšnega prispevka ne gre za zavajanje prebivalcev in prebivalcev Ljubljane? Na kakšen način boste zagotovili enakopravno in enakomerno zastopnost vseh organizatorjev referendumske kampanje v Glasilu Ljubljana, ki ga v svoje nabiralnike prejmemo vsi prebivalci in prebivalke?

Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-191/17s 25. januarja 2018 ugotovilo, da Vlada Republike Slovenije ne sme biti organizator referendumske kampanje. V tiskovnem sporočilu je Ustavno sodišče med drugim zapisalo: »Ustavno sodišče je ugotovilo, da sta v neskladju z Ustavo tudi prvi odstavek 3. člena in šesti odstavek 4. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji, ker Vladi omogočata, da enako kot drugi

organizatorji vodi in financira referendumsko kampanjo. Zakonska ureditev prekomerno posega v pravico glasovanja na referendumu. Vlada ne more biti enaka drugim organizatorjem kampanje, saj jo zaradi njenega ustavnega položaja zavezuje dolžnost, da volivce o predmetu referenduma informira stvarno, celovito in transparentno. Lahko se v referendumskem postopku javno izreče "za" ali "proti" zakonu, vendar mora v svojih informacijah predstavljati tako razloge, ki zakon podpirajo, kot tiste, ki mu nasprotujejo. Samo pri takem ravnanju lahko uporablja proračunska sredstva.

...

Glede na ustavni položaj Vlade zgolj možnost, da Vlada sodeluje v referendumskem postopku, ni ustavno sporna. Vlada je upravičena, da zakon, ki ga je Državni zbor sprejel, v javni razpravi zagovarja, da predstavi svoja stališča, vključno s tem, da predstavi po njenem mnenju negativne posledice neuveljavitve zakona. Vendar pri tem delovanju ne sme oteževati ali ovirati svobode oblikovanja stališč v referendumskem postopku. Informacije mora podajati na pošten in zadržan način, pri čemer mora podajati tako informacije v prid zakonu kot tiste, ki mu nasprotujejo. Lahko pa izrazi svoje stališče o njih. Njeno informiranje mora biti torej stvarno, celovito in transparentno. Pri tem jo zavezuje dolžna skrbnost in informacij, ki jih pozna, ne sme izkrivljati ali prikrivati.

V referendumski kampanji, kot jo opredeljuje Zakon, lahko organizatorji referendumske kampanje nastopajo enostransko in s propagando vplivajo na odločanje volivcev pri glasovanju na referendumu v eno ali drugo smer. S položajem Vlade v sistemu državne oblasti pa referendumska propaganda ni združljiva. Ni ustavno dopustno, da Vlada vodi referendumsko kampanjo. Ker ji izpodbijana zakonska ureditev to omogoča pomeni prekomeren poseg v pravico do sodelovanja pri upravljanju javnih zadev iz 44. člena Ustave, ki varuje pravico glasovanja na zakonodajnem referendumu iz tretjega odstavka 90. člena Ustave. Ker Vlada sploh ne sme biti organizator referendumske kampanje, si ne sme dodeliti iz proračuna sredstev, ki bi bila namenjena njenemu nastopanju kot organizatorju referendumske kampanje.«

Ali objava v Glasilu Ljubljana, ki je financirano iz proračunskega denarja Mestne občine Ljubljana, ne pomeni delovanja proti citirani odločbi Ustavnega sodišča? Če potegnemo vzporednice s političnim sistemom na državni ravni, predstavlja izvršilno vejo obstali mestna uprava na čelu z županom – ki oba vodita kampanjo proti samemu referendumu. Mestno občino Ljubljana zato v Levici pozivamo, naj upošteva zakonodajo in predpise s področja referendumske kampanje.

Tovariški pozdrav!

Svetniški klub Levica
Urška Honzak, vodja